

zonder meer⁸⁾; dat Hij ook niet in een andere natuur veranderd is na Zijn opstanding; noch dat Hij verdwenen is; maar dat Hij eeuwig een waarachtig mensch blijft, en naar het hemelsch oord is vertrokken, om nu daar, totdat Hij wederkomt, lichamenlijk en zichtbaar te verkeren.

Ten vierde, opdat Hij plechtig verzekeren zou, dat ook voor ons, die Zijn broeders en lidmaten zijn, de poort des hemels geopend is.

Ten vijfde, opdat Hij voor het aangezicht Gods voor ons als onze Borg en Advocaat zou verschijnen.

97. Zeg nu wat het beteekent: te gelooven in Christus, die boven de hemelen verheven is?

Het is zeker overtuigd te zijn, dat Christus, als onze Eerstgeboren Broeder, in onzen naam den hemel in bezit genomen heeft, zoodat Hij nu daar onze Advocaat bij den Vader is, en ons korten tijd na dezen tot Zich zal opnemen.

R.

G. B.

8) eum non fuisse spectrum.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle Inzendingen, deze rubriek betreffende, aan Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Kleingeloof.

II.

In het slot van ons vorig artikel wezen wij er op, dat de Heiland Zelf voortdurend spreekt van „kleingelooften”.

De moeilijkheid bij het verstaan van zulk een uitspraak der Schrift ligt voor een goed deel hierin, dat wij tot zulke woorden naderen met een vooropgezette gedachte.

Bij ons theologiseeren hebben wij in bepaalde termen een bepaalden inhoud gelegd.

Wanneer wij nu dezen term in de Schrift tegenkomen, loopen wij gevaar, om zonder erg, zóó maar, daarin te lezen, wat we er mee plegen uit te drukken.

Daarmee hebben wij, dat ligt voor de hand, een barricade opgeworpen op den weg, die ons tot het rechte verstaan moet leiden.

Dat gevaar bestaat ook hier.

„Kleingelooft” heeft voor o zooveel, nu éénmaal den zin van „half en half gelooven”. En zonder erg komt men er dan toe, om, als Jezus dit woord gebruikt, te denken, dat Hij daarmee ook datzelfde bedoelt.

Dat dat niet juist is, zal ieder terstond moeten toegeven.

Wij moeten eenvoudig willen luisteren naar het Woord, dat Woord Zelf laten spreken en niet aan dat Woord opdringen onze gedachten.

Laten wij nu eens voor ons leggen die Schriftgedeelten, waarin Jezus spreekt van „kleingelooften”.

Aan al die plaatsen is totaal vreemd elke gedachte aan dat: „zou ik wel het eigendom van Christus, zou ik wel een kind des Vaders zijn?”

Die gedachtenstroom was den discipelen ten eenenmale vreemd.

Zij hadden Jezus gezien als den Christus.

Daarin lag ook opgesloten de aanvaarding van dien Jezus als hun Heiland.

In dat geloof leefden en wandelden zij.

Over wat men onder ons zoo graag kleingelooft noemt gaat het dus tusschen Jezus en Zijn discipelen heelemaal niet, en nooit mag men daarom deze uitspraken des Heilands toepassen in dezen geest: „och ja, dat wij nog wel eens twijfelen, is toch ook zoo'n wonder niet; dat deden, blijkens de woorden van den Heiland de discipelen óók wel”.

De uitdrukking „kleingelooft” brengt ons op een geheel ander terrein.

Men zou de beteekenis daarvan aldus kunnen omschrijven: de discipelen geloofden wel, dat Jezus de Heiland was, dat Hij hun Heiland was, maar zij hadden niet voldoende oog voor de ontzaglijke, alomvattende beteekenis, die dat voor hen bezat.

Zij geloofden in Jezus als in hun Heiland, ook wisten zij, dat daardoor God hun Vader was, maar zij zagen niet, dat daarin lag opgesloten:

dat zij zich nu nooit bezorgd behoeften te maken over brood en kled (Matth. 6:30),

dat zij veilig waren temidden van storm en golven (Matth. 8:26),

dat zij zelfs, als de Heere dat van ons vraagt, kunnen wandelen over schuimende baren (Matth. 14:31),

dat zij met hun duizenden zouden kunnen eten van een paar brooden en enkele vischjes (Matth. 16:8).

Het geloof zelf was niet zwak en klein, maar door gebrek aan inzicht in de heerlijkheid van Hem, die het voorwerp van hun geloof was, maakten zij het voorwerp van hun geloof te klein.

Deze gedachte vinden wij zoo klaar uitgesproken door den Heiland in Lukas 17:5 en 6: „En de apostelen zeiden tot den Heere: „Vermeerder ons het geloof”.

En de Heere zeide: „zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tot dezen moerbeziënboom zeggen: Word ontworteld en in de zee geplant; en hij zou u gehoorzaam zijn.”

Hier is het ook al weer klaar als de dag, dat de discipelen niet vroegen om van „halve” tot „heele” zekerheid te mogen komen. Dat ligt heelemaal buiten hun gezichtskring.

Zij wilden graag meer wonderen kunnen doen en daartoe was, meenden zij, noodig, dat er bij het geloof, dat zij hadden, nog wat geloof bijkwam.

En wat zegt de Heiland nu?

Hij leert hun, dat het dwaasheid is te denken, dat „geloof” vermeerderd kan worden.

Het geloof is naar zijn aard tot alles in staat, wat God er van vraagt, als het zich daar dan maar op richt en dat aangrijpt.

Het geloof der discipelen is niet te klein, dat kan niet; geloof is geloof.

Het gebrek der jongeren was ook hier, dat zij, door gebrek aan inzicht in de macht des Heeren, het terrein, dat zij met hun geloof konden bestrijken, te klein zagen.

Als zij een bepaald wonder niet konden verrichten, dan kwam dat niet hierdoor, dat hun geloof daarvoor niet sterk genoeg was, maar hierdoor, dat zij met betrekking tot dat bepaalde ding hun geloof niet in actie zetten.

„Als gij een geloof hadt als een mostaardzaad”, zegt de Heiland.

Dat wil zeggen: Als gij maar gelooft, al zoudt gij tot nu toe door dat geloof nog nooit iets bijzonders gedaan hebben, al zou dat geloof tot nu toe nog nooit in zijn werkelijke kracht en heerlijkheid zijn uitgekomen, dan zoudt ge, als ge in gehoorzaamheid aan 's Heeren bevel, dezen moerbeziënboom gebod ontworteld en in de zee geplant te worden, tot de ontdekking komen, dat uw geloof waarlijk daartoe sterk genoeg is. Deze zelfde waarheid vind ik ook in Romeinen 8:1.

Daar wordt gezegd: „Degene nu, die zwak is in het geloof, neemt aan, maar niet tot twistige samensprekingen”.

Dit zwak zijn in het geloof is m.i. hetzelfde, als wat de Heiland bedoelt met: „kleingelooft”.

Ik kan niet beter doen dan ter verklaring van dezen tekst eenvoudig over te schrijven wat Prof. Greijdanus in zijn commentaar op den brief aan de Romeinen daarvan zegt:

„Het geloof; omdat het ware zaligmakend geloof bedoeld wordt.

Het is maar geen quaestie van subjectieve meening en innerlijke gemoedsrust. Maar het betreft het geloof in den Heere Christus. Want deze zwakken in het geloof zien de volle beteekenis en verre strekking van de rechtvaardiging en verlossing door Gods genade in den Heere Christus niet in, en hebben niet voldoende oog voor den vollen omvang van dat heilswerk speciaal met betrekking tot bepaalde spijzen en dranken en dagen”.

(Greijdanus. Romeinen II, blz. 585.)

Alweer datzelfde. Deze menschen gelooven wel, maar hun oog is nog niet opengegaan voor den ontzaglijken omvang van den inhoud des geloofs, zoodat zij met betrekking tot bepaalde dingen in dien inhoud des geloofs hun geloof in actie zetten.

Uit al de besproken Schriftuurplaatsen blijkt derhalve duidelijk, dat kleingeloof of zwakgeloof nooit beteekent half en half gelooven.

Gelooven is en blijft „zeker-zijn” en in „zekerheid” is geen graad, geen meer of minder.

Als wij dit recht inzien is de weg geopend tot de zuivere beoordeling van wat men gewoonlijk: „kleingeloof” noemt, maar wat niet anders is dan een telkens afwisselen van „geloof” en „ongeloof”, of zelfs een voortdurende heerschappij van het „ongeloof”.

Daarover een volgenden keer.

D. v. D.

UIT DE HISTORIE

Prof. Dr H. H. Kuyper over het karakter en de bevoegdheid der meerdere vergaderingen.

IV.

Van groot belang voor het onderwerp, dat we hier bespreken is een artikelenserie van de hand van Prof. Kuyper over „De bevoegdheid der meerdere vergaderingen”, afgedrukt in „De Heraut” van 9 Februari 1923 en volgende (No. 2351 enz.)

We willen daaruit een en ander mededeelen.

Prof. Kuyper begint te wijzen op

de neiging tot machtsverschreiding bij de meerdere vergaderingen

aldus:

Er is in het kerkelijke leven altoos een zekere neiging bij de meerdere vergaderingen, d.w.z. bij de Classicale en Synodale vergaderingen, om hare bevoegdheid uit te breiden en zich zelf te beschouwen als een soort hoogere besturen, die over de plaatselijke Kerken zeker zeggenschap hebben uit te oefenen.

Dat hierin de wortel en oorsprong ligt van alle bisschoppelijke hiërarchie behoeft wel niet gezegd te worden. Men ziet, dat het duidelijkst in de Hervormde Kerk, waar deze hoogere bestuurscolleges feitelijk een bisschoppelijke macht over de Kerk uitoefenen. Toen nog pas in de Tweede Kamer bij het debat over de

vrijmaking der Kerk bewoerd was, dat de plaatselijke gemeenten volkomen vrij waren om hare synodale organisatie te veranderen, heeft Ds Lingbeek in de Gereformeerde Kerk aangevoerd, dat hiervan geen sprake was. Zelfs al zouden alle plaatselijke gemeenten, door hare kerkeraden vertegenwoordigd, een wijziging der Synodale organisatie wenschen, dan zouden ze machteloos staan om dien wensch te realiseren, omdat de beslissing niet van de Kerkeraden, maar van de hoogere besturen afhangt.

Hierna geeft Prof. Kuyper het volgende

historisch overzicht van de plaats der meerdere vergaderingen in het kerkelijk leven.

In de 16e eeuw, toen onze Kerken zich pas losmaakten van de Episcopale hiërarchie der Roomsche Kerk, is het gevaar, dat in zulk een overheersing der Kerken door hoogere bestuurscolleges schuilt, (want het doet er niets toe, of zulk een macht in de handen van één persoon, den Bisschop, schuilt dan wel in de handen van meerdere personen, die saam een college vormen), dan ook helder ingezien en werden in onze Kerkenordeningen de noodige bepalingen gemaakt, om de vrijheid der plaatselijke Kerk te handhaven en te voorkomen, dat er geen nieuwe bestuursmacht in de Kerk ontstond. Zelfs is men aanvankelijk in dit opzicht wel eens wat heel ver gegaan en moest in de latere redacties onzer Kerkenorde de band iets nauwer worden aangehouden. Het consulentchap, ingesteld om een vacante Kerk van raad en hulp te dienen, kwam in onze oude Kerkenordeningen niet eens voor en heeft eerst bij de revisie der Kerkenorde te Utrecht in 1905 door wijziging van Art. 4 een wettelijke positie in onze Kerkenorde gekregen. En het instellen van Kerkvisitatoren, die door de Classis worden aangesteld, werd nog op de Synode van Middelburg 1581 afgeraden, omdat men dit onnoodig en zorgelijk achtte (p. vr. 28). Eerst de Synode van Dordt in 1619 nam Art. 43, waarin de benoeming van kerkvisitatoren en hun taak geregeld werd, in de Kerkenordering op. En wie ook maar eenigszins op de hoogte is met wat onze groote Canonicus Voetius schreef, weet, hoe hij voortdurend strijd voert tegen elke poging om in de Kerk weer een hiërarchische macht op te richten en voor de vrijheid der plaatselijke Kerk opkomt, die reeds in zijn dagen gevaar begon te loopen. Wanneer men hem deswege, vooral in onze dagen, wel eens van independentisme heeft beschuldigd, dan doet men hem onrecht. De gevaren aan het Independentisme verbonden, heeft hij genoegzaam doorzien, er tegen gewaarschuwd en ook, waar dit Independentisme zich praktisch openbaarde, het bestreden. Maar Voetius wist, dat het gevaar van overheersing der Kerken door bestuurscolleges niet minder groot was en dat daarom tegen dit gevaar de Kerken het meest gewaarschuwd moesten worden. Overbodig was die waarschuwing reeds toen niet. De verdere ontwikkeling van ons kerkelijk leven in de 17e en 18e eeuw heeft dat wel getoond. Al bleef de Kerkenorde van 1619 onveranderd gehandhaafd, in de praktijk werd al meer macht aan Classen en Synodes en hare Deputaten toegekend¹⁾. De Synodale en Classicale Handboekjes uit 'einde der 18e eeuw toonen dat genoegzaam. En het is mede aan de innerlijke verzwakking van het echt Gereformeerde beginsel van de vrijheid der plaatselijke Kerk te wijten, dat de Koning in 1816 aan de Gereformeerde Kerken een organisatie kon opleggen, waarin de plaatselijke Kerken geheel van haar vrijheid beroofd en onder de macht der hoogere besturen geplaatst werd.

Herleving van de oude Gereformeerde beginselen kwam weer in de negentiende eeuw met zijn beide reformatische acties: Afscheiding en Doleantie. Toen kwam dus ook vanzelf het

herstel van de zelfstandigheid der plaatselijke Kerk.

Het is eerst aan het weer opwaken van den Calvinistischen geest te danken, dat althans een deel dezer in 1816 geknechte Kerken zich los hebben geworfeld van onder deze Synodale besturen en de verloren vrijheid als plaatselijke Kerken herwonnen hebben. Want al is het volkomen juist, dat zoowel bij de Scheiding in 1834 als bij de Doleantie in 1886 de strijd in de eerste plaats ging om de handhaving van de belijdenis der Kerk, die strijd leidde vanzelf tot een breuk met de Synodale bestuurscolleges en werd diensgevolge een strijd voor de vrijheid en zelfstandigheid der plaatselijke Kerk. Bij de Scheiding in 1834 moge dit laatste niet zoo helder doorzien zijn, omdat men meer uitging van het ambt der geloovigen om zich van de valse Kerk af te scheiden, maar in 1886 werd de rechtsbevoegdheid der plaatselijke Kerk om zich van een haar opgedrongen Synodale organisatie vrij te maken, wel degelijk het Schibboleth van den strijd. We behoeven slechts te herinneren aan het meesterlijk pleidooi van Jhr Mr A. F. de Savornin Lohman en Dr F. L. Rutgers destijds over de rechtsbevoegdheid der plaatselijke Kerk tegenover de verdedigers der Synodale organisatie.

Dit beginsel van de zelfstandigheid der plaatselijke Kerk moest gehandhaafd worden tegenover het — kort gezegd — christelijke gereformeerde kerkrecht. Dr Kuyper Sr heeft jarenlang tegen de kerkrechtelijke opvattingen der Christelijke Gereformeerden gestreden. Op dat punt wilde hij van geen toegeven weten. Prof. Kuyper teekent nu de strijd van

„doleerend” tegenover „chr. geref.” kerkrecht

aldus:

Ontkomen aan het juk der Synodale overheersing en wederkeerende naar de aloude Kerkenorde en Kerkinrichting onzer Gereformeerde vaders, was er

1) Dr A. Kuyper Sr schreef b.v. van den bekenden Joh. à Marck, dat hij „reeds tamelijk hiërarchische beginselen was toegegaan, en de Synode „de Hoogste Kerkvergadering” noemt”. „De Heraut”, 3 Maart 1889, No. 584. — C. V.

dan ook kerkrecht toe ons kerkrecht en zelfstandigheid. Het groote Christelijke vereeniging deze Kerk waarin we haast, maar Kerkgenoot Commissie macht was voorwaarden worden, was gesteld, dat de Christelijke genootschap bij de O. bestuurscolleges toen aan struikelblok groepen w. Gereformeerde gegaan voor en was met

Na de vere

s.

d.

Maar oo

reglement,

leven, bleef

beginnel

Kerk bete

gehandhaaf

We behoev

Middelburg

en de ver

en weezen

Generale I

de Zending

die er op

Kerk beho

hand deed

riti-predik

het Prof. I

Art. 13 onz

tot uitgan

Zoo werd

kerkelijke

gaderingen

Gereformee

lijke actie

gaan en de

Kerk de h

H.

VR

Nog eens

In het b

in deze ru

lende groot

voor-zomer

Het bleef

resceerde.

tige bewijz

verlangden

spreking v

en die dat

mate vond

den nieuw

wenvereeni

haar de d

Daarom

van Meyr

trice van h

gen, die n

woord op v

Dat antv

van een ing

Zeer ge

Met gro

Reformati

vragen” g

Gaarne

stukje bet

wenvereen

maar aan

Wat is

Vrouwenv

schrijven

Statuten, r

te geven e

of te leg

richten G

bedoeling

onderwerp

werken Go

dien dit n

schelijk w

Zoals

Schriftst

wenvereen

kerkelijk zo

ten voorli

bouwd wo

lozen van

onderling

vrouwelijk

toe te rust

in dit leve